

27-01-2009

Sag nr. 08/630

Dokumentnr. 68302/08

Annelise Korreborg

Tel. 35298166

E-mail: ak@regioner.dk

Regionernes bidrag til vækst og beskæftigelse (Lissabon-strategien)

EU-landene har en klar interesse i at stå sammen om at møde de globale økonomiske udfordringer. Der skal mere skub i EU's økonomi, hvis EU-landene skal kunne følge med den globale konkurrence. Der er derfor brug for en samlet strategi for vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse og bæredygtighed i EU.

Lissabon-strategien er EU's strategi til at ruste medlemsstaterne til at klare sig i en globaliseret verden. Strategien har som mål at skabe flere jobs og styrke økonomiske reformer i EU og i medlemsstaterne samtidig med at den sociale samhørighed og miljømæssige bæredygtighed sikres.

Regional konkurrenceevne og beskæftigelse

EU har over den seneste årrække fået stadig større betydning for arbejdet i regionerne, og beslutninger taget i Bruxelles har indflydelse på det daglige arbejde. Samtidig beskæftiger regionerne sig med regionale udviklingsplaner og vækst- og erhvervsstrategier, som i høj grad har betydning for den nationale vækst og hermed også for væksten i Europa. Derfor bør regionerne inddrages i beslutninger, tilrettelæggelse og implementering af det nationale arbejde med EU's vækststrategi, Lissabon-strategien.

Danske Regioners Internationale Udvalg har drøftet Danmarks Nationale Reformprogram 2008 (NRP 2008). På baggrund heraf ønskede udvalget en drøftelse i kredsen af direktører for regional udvikling med henblik på eventuelle tiltag i regionerne i forbindelse med Lissabon-strategien.

Hvordan tydeliggøres regionernes bidrag til Lissabon-strategien

EU-Kommissionen har ved beslutning om udarbejdelse af nationale reformprogrammer lagt vægt på, at medlemsstaterne inddrager regionale og lokale myndigheder. Danske Regioner har derfor med såvel Kontaktudvalget for Lissabon-strategien som Beskæftigelsesministeriet drøftet, hvordan

der kan skabes en proces, der baserer sig på en tidligere involvering af det regionale og lokale niveau.

Den hidtidige meget lukkede proces omkring Lissabon-strategien fører til det Regionsudvalget kalder et "Lissabon-paradoks", hvor regionale og lokale myndigheder, der spiller en betydelig rolle for vækst og beskæftigelse, ikke opfatter dette som en del af Lissabon-strategien og heller ikke anser Lissabon-strategien for at være til egentlig nytte for dem.

Danske Regioner kan konstatere, at processen i forbindelse med udarbejdelse af NRP 2008 har været mere åben og involverende end tidligere år, men der er fortsat plads til forbedring. Lokalkendskab er en af de vigtigste faktorer for gennemførelse af Lissabon-strategien, hvorfor en proces, der baserer sig på regionale og lokale bidrag, i højere grad kan medvirke til at skabe incitament og forpligtelse til at indfri strategiens mål.

Den ændrede proces har betydet, at Danske Regioner har haft mulighed for tidligt i processen at komme med indspil vedrørende regionernes rolle i forhold til vækst og beskæftigelse samt bidrag til opfyldelse af Lissabon-strategiens beskæftigelsesretningslinier til Økonomi- og Erhvervsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Klima- og Energiministeriet.

Det har resulteret i, at de regionale vækstforas vigtige rolle i forhold til skabelse af vækst og beskæftigelse blandt andet i forbindelse med medfinansiering af regional- og socialfondsprojekter og de regionale vækstforas medvirken til gennemførelse af regeringens globaliseringsstrategi gennem de regionale partnerskabsaftaler er medtaget i reformprogrammets afsnit om regional vækstpolitik. Det bidrag Danske Regioner har udarbejdet sammen med de øvrige parter på det regionale og kommunale arbejdsmarked er ligeledes medtaget i Beskæftigelsesministeriets afsnit (bilagsdelen).

Processen lader dog fortsat noget tilbage at ønske, men det viser også, at det kan lade sig gøre at rykke noget. Danske Regioner og regionerne bør derfor i fællesskab drøfte, hvordan regionsrådenes og vækstforas arbejde kan tydeliggøres. En gennemgang af de regionale erhvervsstrategier og de regionale udviklingsplaner vil vise en række initiativer i regionerne som medvirker til at indfri målene i Lissabon-strategien.

Synliggørelse af dette kan fx ske ved at udarbejde "Regionernes bidrag" til Fremskridtsrapport 2009 (NRP 2009). Bidraget kan anvendes til indspil til de relevante ressortministerier, finansministeriet og Lissabon-kontaktudval-

get. Bidraget kan også anvendes til at synliggøre regionernes rolle og opgaver i medierne. Desuden kan Nyhedsbrevet anvendes til synliggørelse af regionernes bidrag, ligesom indspillet kan danne grundlag for en temadrøftelse i Bestyrelsen samt øvrige relevante politiske og administrative fora i Danske Regioner.

Herudover kan Danske Regioner i samarbejde med KL i Regionsudvalget arbejde for det regionale og lokale niveaus involvering. I den forbindelse kan det være hensigtsmæssigt at udbrede kendskabet til de værktøjer Regionsudvalget har udviklet og drøfter at udvikle. Danske Regioner og de regionale repræsentanter i Lisbon Monitoring Platform (LMP) kan i fællesskab udbrede og anvende resultaterne af LMP's undersøgelser og analyser. Endelig kan det overvejes at gå mere aktivt ind i de igangværende drøftelser om Lissabon efter 2010.

I det følgende er sammenhængen mellem arbejdet i de regionale vækstfora, partnerskabsaftalerne, den nationale vækststrategi samt Lissabon-strategien beskrevet.

Regionale vækstfora

De regionale vækstfora udgør et centralt omdrejningspunkt for den regionale erhvervsudvikling. Vækstforaene har til opgave at sikre strategisk fokus i den regionale erhvervsudvikling, således at regionernes konkurrencekraft styrkes og udbygges, så hele Danmark har gunstige globale vækstvilkår fremover. En af vækstforaenes væsentligste roller er derfor også at indstille om anvendelse af regional- og socialfondsmidler til erhvervsudviklingsaktiviteter, der understøtter de regionale erhvervsudviklingsstrategier.

Med afsæt i erhvervsudviklingsstrategierne har de seks regionale vækstfora i 2007 og 2008 igangsat over 500 initiativer (*foreløbige tal*). Initiativerne dækker bredt og skal blandt andet være med til at sikre grundlaget for produktudvikling og innovation i virksomhederne, indførsel af ny teknologi, flere vækstiværksættere, god adgang til videre- og efteruddannelse, kompetenceudvikling, udvikling i turismeerhvervet samt vækst og udvikling i landdistrikterne. De igangsatte initiativer rummer flerårige investeringer til regional erhvervsudvikling for over 2,2 mia. kr. (*foreløbige tal*). Finansieringen tilvejebringes bl.a. fra regionale udviklingsmidler, EU's strukturfondsmidler samt medfinansiering fra deltagende parter.

Gennem sammensætningen af vækstforaene skabes rammerne for et tæt samspil mellem de offentlige myndigheder, institutioner og det private er-

hvervsliv i udviklingen af de regionale vækstvilkår. Målet er at sikre, at regionernes konkurrencekraft styrkes og udbygges, så hele Danmark har gunstige globale vækstvilkår nu og i fremtiden.

Partnerskabsaftaler

Regeringen og de seks regionale vækstfora indgik i juni 2007 regionale partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling. Aftalerne er indgået for perioden 2007 – 2009 og skal bidrage til, at globaliseringsstrategien udfoldes i hele landet og styrke sammenhængen mellem den nationale vækstpolitik og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling. De regionale partnerskabsaftaler fokuserer på områder, som er vigtige for den fremtidige vækst, og som Regeringen og de regionale vækstfora i fællesskab har mulighed for at påvirke: Uddannelse og arbejdskraftudbud, Bedre vækstvilkår for nye og mindre virksomheder, Innovation, Vidensspredning, Markedsføring af Danmark, Energi, Landdistrikter og yderområder samt Det grænseoverskridende samarbejde.

En række af målene i partnerskabsaftalerne bygger på de nationale mål i Regeringens globaliseringsstrategi. Partnerskabsaftalerne indeholder også en række mål, som er fastsat af den enkelte region, og som kun findes i den enkelte regions aftale. I ca. halvdelen af de initiativer, der er aftalt i partnerskabsaftalerne på energiområdet, er finansiering således tilvejebragt regionalt, mens finansiering af øvrige projekter tilvejebringes både regionalt og statsligt.

Regeringen og vækstfora følger løbende implementeringen af aftalerne og drøfter årligt, om der er behov for justeringer. Således er der i juni måned 2008 indgået aftale om tillæg til de enkelte partnerskabsaftaler.

Lissabon-strategien

Lissabon-strategien blev igangsat af EU's stats- og regeringschefer på et topmøde i Lissabon i foråret 2000. Formålet var at gøre EU til verdens mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi med flere og bedre arbejdspladser, samtidig med at større social samhørighed og miljømæssig bæredygtighed sikredes.

I 2004 blev EU-landene enige om, at der var behov for at ændre på strategiens fremgangsmåde, hvorfor den i 2005 blev relanceret med en ny tilgang. Den fornyede strategi medførte, at vækst og beskæftigelse blev defineret som primære fokusområder inden for den økonomiske, sociale og miljøpolitiske dagsorden. Samtidig blev strategien organiseret i to treårige cyklus-

ser, der dækker perioderne 2005-2008 og 2008-2010. For yderligere at styrke reformindsatsen blev EU's stats- og regeringschefer i 2006 enige om at fastlægge følgende fire prioritetsområder for strategien: 1. Forskning, udvikling og innovation; 2. Et mere dynamisk erhvervsmiljø; 3. Beskæftigelse og investering i mennesker; 4. Energi og klima.

Instrumenterne til at nå Lissabon-strategiens mål er forskellige afhængigt af det konkrete område. På nogle områder, fx det indre marked, anvendes fællesskabsmetoden, dvs. især direktiver. På andre områder, fx beskæftigelse, understøttes medlemslandenes gennemførelse af den såkaldte "åbne koordinationsmetode", som grundlæggende består i at lære af hinandens erfaringer ved udarbejdelse af nationale rapporter og sammenligninger mellem landene baseret på et udbygget system af indikatorer og "scoreboards".

For at nå strategiens overordnede målsætning er de såkaldte integrerede retningslinier helt centrale.

- Rådet vedtager et sæt retningslinier for vækst og beskæftigelse, som har relevans for alle medlemslandene, der kombinerer de overordnede økonomisk-politiske retningslinier (BEPG) og retningslinierne for beskæftigelsen (EG).
- Med afsæt i de integrerede retningslinier udarbejder medlemslandene nationale reformprogrammer for de næste tre år, hvor landets planer for gennemførelse af Lissabon-strategiens målsætninger skal fremgå. Kommissionen udarbejder en pendant til de nationale reformprogrammer, som præsenterer initiativer på fællesskabsplan, "Fællesskabets Lissabon-program".
- Forud for hvert forårstopmøde udarbejder Kommissionen en Fremskridtsrapport, der evaluerer de nationale reformprogrammer og peger på, hvor der er behov for ekstra handling.
- På forårstopmøderne i marts drøfter stats- og regeringscheferne Kommissionens Fremskridtsrapport og status for Lissabon-strategien.

Ifølge Lissabon-strategiens treårige cyklus skal medlemslandene hvert tredje år udarbejde et Nationalt Reformprogram for vækst og beskæftigelse. Reformprogrammet er Danmarks nationale bidrag til Lissabon-strategien. Det første reformprogram for perioden 2005-2007 blev udarbejdet og fremsendt til Kommissionen i oktober 2005. Regeringen har således i oktober 2008 udarbejdet og fremsendt et nyt reformprogram for perioden 2008-2010.

I de mellemliggende år skal medlemslandene udarbejde fremskridtsrapporter for det nationale reformarbejde. Rapporterne danner grundlag for den

evalueringsproces af medlemslandenes indsats for vækst og beskæftigelse, som Kommissionen og flere rådsformationer foretager forud for den årlige drøftelse af Lissabon-strategien på forårstopmøderne.

Interesseorganisationer, arbejdsmarkedets parter samt lokale og regionale myndigheder repræsenteret i Kontaktudvalget for Lissabon-strategien bliver hørt i forbindelse med udarbejdelsen af såvel det nationale reformprogram som de årlige fremskridtsrapporter.

Hvad understøtter Lissabon-strategien

Den 01-01-2007 begyndte en ny programperiode for EU's strukturfonde, Regionalfonden og Socialfonden. Fondene skal i perioden frem til og med 2013 bidrage til at styrke den regionale konkurrenceevne og beskæftigelse i hele Danmark, og derved også bidrage til at opfylde de fælles europæiske Lissabon-målsætninger.

Socialfondsprogrammets formål er at kvalificere og udvide arbejdsstyrken inden for de fire indsatsområder: Iværksætteri, uddannelse, innovation og anvendelsen af ny teknologi for at skaffe danske virksomheder adgang til kvalificeret arbejdskraft. Midlerne på socialfondsprogrammet er fordelt på to økonomiske rammer (prioriteter). 73 pct. af midlerne er afsat til prioritet 1 En kvalificeret arbejdsstyrke (bedre job) til at styrke rammebetingelserne og de regionale vækstvilkår i dybden ved at fjerne vækstbarrierer i virksomhederne mv. 27 pct. af midlerne er afsat til prioritet 2 Udvidelse af arbejdsstyrken (flere job) til at udvide virksomhedernes rekrutteringsgrundlag ved at give bedre muligheder for vækst i bredden, flere job.

Strukturfondsindsatsen er en integreret del af den nationale indsats for vækst, erhvervsudvikling og beskæftigelse med udgangspunkt i bl.a. regeringens globaliseringsstrategi og skal understøtte de regionale erhvervsudviklingsstrategier. Programmerne for henholdsvis Regionalfonden, *Innovation og viden*, og Socialfonden, *Flere og bedre job* konkretiserer rammerne for at gennemføre et projekt med tilskud fra EU's strukturfonde i Danmark.

Danmark deltager også i programmer under det fælles europæiske mål om territorielt samarbejde under Regionalfonden. Programmerne under målet om territorielt samarbejde falder inden for følgende tre typer af samarbejde: Grænseoverskridende samarbejde. Her deltager Danmark i to dansk-tyske programmer samt et dansk-svensk-norsk program og et sydbaltisk program. Tværnationalt samarbejde. Her deltager Danmark i henholdsvis Nordsø-programmet og Østersø-programmet.

The Lisbon Monitoring Platform

Regionsudvalget besluttede i 2006 at etablere en overvågningsplatform (The Lisbon Monitoring Platform) med henblik på at støtte partnerskabet for vækst og beskæftigelse gennem udveksling af information mellem regionale og lokale myndigheder og synliggøre de identificerede udfordringer og problemer omkring implementering af Lissabon-strategien samt finde realistiske og valide løsninger.

Ved etableringen i 2006 udtrykte 65 regionale og lokale myndigheder interesse for at deltage i samarbejdet. I 2007 og 2008 blev antallet af medlemmer af platformen udvidet, således at LMP i dag er et tæt samarbejde mellem 114 europæiske regioner og byer, herunder Region Midtjylland og Region Sjælland.

LMP's opgaver er bl.a. at følge fremskridtene for Lissabon-strategien på det nationale niveau og synliggøre strategiens synergi med samhørighedspolitikken, overvåge det regionale og lokale niveaus involvering i de nationale vækst- og beskæftigelsesstrategier – særligt, men ikke udelukkende - i forhold til bidrag til de nationale reformprogrammer samt overvåge de regionale og lokale myndigheders involvering i samhørighedspolitikken gennem de nationale strategiske referenceprogrammer.

Herudover er LMP platform for udveksling af best practices og udarbejdelse af relevante analyser og statistikker, der understøtter Regionsudvalgets konsultative arbejde og Lissabonrelaterede udtalelser.

Tiden efter 2010

Regionsudvalget har på plenarforsamlingen i november 2008 behandlet forslag til perspektivudtalelse vedrørende vækst og beskæftigelse.

Regionsudvalget ønskede med perspektivudtalelsen at fastslå, at det er vigtigt med en europæisk strategi til fremme af økonomisk vækst og beskæftigelse, der bygger på innovation, forskning og konkurrencedygtighed. Strategiens element af bæredygtighed bør tillige styrkes ved såvel at værne om principperne om samhørighed og solidaritet som ved at beskytte miljøet.

Det bemærkes i udtalelsen, at det ikke i nødvendigt omfang er lykkedes at inddrage de institutionelle aktører, der spiller en afgørende rolle for strategiens gennemførelse. Det fører til et "Lissabon-paradoks", hvor regionale og lokale myndigheder, der spiller en betydelig rolle for vækst og beskæfti-

gelse, ikke opfatter dette som en del af Lissabon-strategien og heller ikke anser Lissabon-strategien for at være til egentlig nytte for dem.

Side 8

Behovet for en integreret vækst- og beskæftigelsespolitik på alle niveauer (integreret i alle de politiske foranstaltninger) fremhæves, særligt i lyset af, at de analyser af de nationale rapporter, som Regionsudvalget hvert år foretager, indtil videre har vist, at inddragelsen af de lokale og regionale myndigheder kun har været sporadisk.

Regionsudvalget peger desuden på, at det er nødvendigt med en bred debat om, hvordan tiltag på EU-niveau fremover (efter 2010) kan bidrage til opfyldelsen af målene om større vækst og bedre beskæftigelse og foreslår i den forbindelse, at EU fastlægger en struktureret række af koordinerede og integrerede politikker for at gøre indsatsen mere effektiv og målrettet.

Endelig foreslår Regionsudvalget i perspektivudtalelsen, at gennemførelsen af strategien efter 2010 sker på grundlag af en bedre styring og på grundlag af en aktiv rolle for de lokale og regionale myndigheder i alle faser af politikcyklussen (indkredsning af behov, planlægning, gennemførelse, overvågning og evaluering), der muliggør integration og tilpasning af de lokale instanser, de forskellige politikker med lokal og regional virkning og målene for EU.

Som grundlag for yderligere bidrag til debatten om EU's fremtidige politik for vækst og beskæftigelse efter 2010 vil Regionsudvalget tillige se på mulighederne for at oprette en specialiseret arbejdsgruppe blandt sine medlemmer for at indgå i dialog med Fællesskabets institutioner.

Den foreslåede strukturerede analyse af, hvilken rolle de lokale og regionale myndigheder spiller med hensyn til strategiens styring, kan dokumentere vigtigheden af involvering. Det vurderes samtidig, at fastlæggelse af en struktureret række af koordinerede og integrerede politikker kan medvirke til større effektivitet og målrettethed.

Danske Regioner og KL har anbefalet, at Regionsudvalget undersøger mulighederne for at oprette en specialiseret arbejdsgruppe blandt sine medlemmer for at indgå i dialog med Fællesskabets institutioner.